



# *Izvestje*

19 • 2022

RAZISKOVALNE POSTAJE ZRC SAZUJ V NOVI GORICI

## KAZALO VSEBINE

Uvodnik (Katja Mihurko Poniž) . . . . .	1
<b>VOJKO PAVLIN</b>	
Oporoka Magdalene Godnič iz Štanjela in družina Kobenzl. . . . .	3
<b>ROBERT DEVETAK</b>	
»Mati revežev«: drobci iz javnega delovanja Angioline Ritter von Záhony . . . . .	8
<b>BRANKO MARUŠIČ</b>	
Dijak Štefan Lapajne o oblačilnih navadah idrijskih deklet in idrijskem govoru (1873) . . . . .	13
<b>DANILO ZULJAN KUMAR</b>	
Ivana, torka in štrija v terskem bajeslovnem izročilu . . . . .	18
<b>PETRA TESTEN KOREN</b>	
Goriške perice pred prvo svetovno vojno . . . . .	24
<b>PETRA KOLENC</b>	
Fragmenti o uršulinkah na Goriškem: med izobraževanjem deklet in posedovanjem kolonske zemlje na Blančah . . . . .	30
<b>NEVA MAKUC</b>	
Drobci iz novogoriške predzgodbe: goriško pokopališče na Grčni med ustno tradicijo in korespondenco dr. Henrika Tume . . . . .	36
<b>BARBARA ŠATEJ</b>	
Kratke biografije izbranih goriških Slovenk iz naše polpretekle zgodovine . . . . .	43
<b>KATJA MIHURKO PONIŽ</b>	
Pisma Primork v elektronski zbirki PISMA . . . . .	48
<b>KATARINA ŠRIMPF VENDRAMIN</b>	
Ženska kot objekt mode – oblačilna kultura Brik iz zapiskov Orlove terenske ekipe . . . . .	53
<b>ŠPELA LEDINEK LOZEJ</b>	
Kuhinja – ženski prostor? Predstave o kuhinji in kuhinjske prakse v 20. stoletju v Vipavski dolini . . . . .	60
<b>JASNA FAKIN BAJEC</b>	
Pogled starejših Novogoričank na nesovno kulturno dediščino Nove Gorice . . . . .	64
<b>POROČILO O DELU</b> sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU, Raziskovalne postaje v Novi Gorici od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 . . . . .	76

Fotografija na naslovnici: Branjevki odhajata iz Gorice, julij 1916 (št. foto 28623, hrani Goriški Muzej).

©2022, Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

OJS: <https://ojs.zrc-sazu.si/izvestje>

Izvršna urednica: dr. Petra Kolenc

Uredniški odbor: doc. dr. Jasna Fakin Bajec, dr. Petra Kolenc,  
doc. dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Neva Makuc,  
prof. dr. Branko Marušič, dr. Katarina Šrimpf Vendramin,  
dr. Petra Testen Koren, doc. dr. Danila Zuljan Kumar

Jezikovni pregled: Anja Mugerli

Oblikovna zasnova in prelom: Darko Turk

Izdajatelj: Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

Založnik: Založba ZRC, ZRC SAZU

Tisk: Birografika Bori

Naklada: 500 izvodov

Naslov uredništva:

Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica,  
Delpinova ulica 12, 5000 Nova Gorica

Tel.: 05 335 73 26

Naročila: Založba ZRC, ZRC SAZU, Novi trg 2,  
p. p. 306, 1001 Ljubljana

# Pisma Primork v elektronski zbirki PISMA<sup>1</sup>

KATJA MIHURKO PONIŽ | Univerza v Novi Gorici, Raziskovalni center za humanistiko

✉ katja.mihurko.poniz@ung.si

**Izvilleček:** V prispevku je predstavljena zasnova, zgodovina razvoja, obseg in pomen elektronske zbirke PISMA. Razloženo je, zakaj so pisma pomembna v humanističnem raziskovanju. Posebna pozornost je usmerjena v pisma žensk, ki so živele na področju Primorske.

**Ključne besede:** pisma, korespondence, aleksandrinke, druga svetovna vojna, elektronske zbirke.

## Lettere dell' donne di Litorale nella raccolta elettronica PISMA (lettere)

**Riassunto:** Il contributo presenta il contenuto, la storia dello sviluppo, la portata e l'importanza della raccolta digitale di lettere PISMA (Lettere). Inoltre, l'articolo spiega perché le lettere siano importanti nella ricerca umanistica. Particolare attenzione è rivolta alle lettere delle donne del Litorale.

**Parole chiave:** lettere, corrispondenza, aleksandrine, seconda guerra mondiale, collezioni digitali

Pisma nudijo intimen in avtentičen vpogled v posameznikova oziroma posamezničina razmišljanja, saj običajno niso namenjena širši javnosti. Pogosto vsebujejo številne podatke o različnih ljudeh, publikacijah, dogodkih in še o marsičem, kar zadeva življenjsko in delovno okolje (glej Dumont 2016), zato so dragocen vir informacij.

V elektronski zbirki Pisma (<https://pisma-rch.ung.si/>) pri projektu Raziskovalnega centra za humanistiko Univerze v Novi Gorici so tudi pisma, ki so jih napisale ženske, rojene na Goriškem. V članku bom predstavila zbirko, razložila, zakaj je pomembno, da pisma

zbiramo v elektronskih zbirkah, kako jih digitaliziramo in opremimo z metapodatki, kako jih lahko vključimo v znanstvene raziskave, kako prispevajo k boljšemu razumevanju kulturne dediščine, zakaj so tovrstni projekti zanimivi za širšo javnost ter kako zbirka prispeva k boljšemu poznavanju in razumevanju ženskih življenj na Goriškem.

### O zbirki

Zbirka obsega ob številnih pismih različnih posameznikov dve zaključeni korespondenci iz družinskih arhivov, ki omogočata raziskave zgodovine vsakdanjega življenja: korespondenco med aleksandrinko Felicito Koglot Peric in njenim možem Francom Pericem ter korespondenco družine Kremenšek, ki poleg pisem družinskih članov vključuje pisma redovnic katoliškega reda sester

<sup>1</sup> Članek je nastal v okviru raziskovalnega programa Historične interpretacije 20. stoletja (P6-0347), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

Nôtre Dame, pa tudi pisma prijateljev in znancev družine. Zbirka vključuje tudi korespondenco literarnega omrežja avtoric slovenske moderne (Ivanka Anžič Klemenčič, Elvira Dolinar, Vida Jeraj, Zofka Kveder, Marica Nadlišek Bartol, Ljudmila Poljanec, Marica Strnad, Kristina Šuler) in tistih avtorjev, s katerimi so si dopisovale (Anton Aškerc, Ivan Cankar, Josip Murn Aleksandrov). Ta pisma hrani Rokopisni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana.

Zbirka nastaja v okviru programske skupine Historične interpretacije 20. stoletja (P6-0347) in projekta Transformacije intimnosti v literarnem diskurzu slovenske moderne (J6-3134) ter kot participativni projekt, saj pri prepisovanju pisem sodelujejo tudi prostovoljke in prostovoljci.

Iz pisem zberemo metapodatke, kot so: pošiljateljica oziroma pošiljatelj, prejemnica oziroma prejemnik, kraj, iz katerega je pismo poslano, kraj, kamor je poslano, datum prejema pisma, spol pošiljateljice oziroma pošiljatelja in spol prejemnice oziroma prejemnika. Za vsa pisma določimo največ pet ključnih besed iz naslednjega seznama: antifeminizem, aleksandrinstvo, branje, cenzura, dom, domoljubje, družabnost, Dunaj, druga svetovna vojna, delavnost, dvojna morala, erotika, feminizem, finance, gledališče, gospodarstvo, gospodinjstvo, izobraževanje, kmetijstvo, kulinarika, kultura in umetnost, kulturno posredništvo, literarne revije, literarna kritika, ljubezen, materinstvo, migracije, moško prijateljstvo, običaji in praznovanja, oblačila, očetovstvo, osebna razmerja, otroštvo, podeželsko življenje, politika, poroka, potovanja, Praga, prva svetovna vojna, rastlinski svet, religija, samocenzura, slovanofilstvo, smrt, spolnost, sreča, starševstvo, šport, topofilija, Trst, učiteljstvo, urednikovanje, vreme, Zagreb, zakon, zdravje, ženske revije, žensko-moško prijateljstvo, žensko prijateljstvo, živali.

## **Pomen korespondenc za humanistične raziskave**

Raziskave in obdelave korespondenc kot pomembnih dokumentov za razumevanje intelektualnega horizonta predstavnikov ter predstavnic določene dobe so pomemben dokument za (kulturno)zgodovinske in literarnovedne raziskave (prim. Gilroy in Verhoeven 2000). Pisma pomembno zaznamuje dialoški odnos ter vpetost v socialno in komunikacijsko mrežo, torej kdo je povezan s kom, kakšna je narava te povezave in kako ta povezava vpliva na delovanje posameznika (prim. MacFadden, 2009). Izsledki preučevanja korespondenc omogočajo širše, globlje in bolj natančno razumevanje različnih družbenih ter kulturnozgodovinskih fenomenov, procesov in konceptov.

Korpus pisem je v literarnozgodovinskih raziskavah pomemben tudi za literarnoznanstveno ovrednotenje avtorja: pisma omogočajo vpogled v literarne zglede oziroma vplive, bralne navade in tudi medbesedilne navezave (prim. Scherber 2018). Pismo torej ni zgolj medij, kanal komunikacije, temveč je ob nastanku in recepciji povezano z najrazličnejšimi načini razumevanja literature ter kulture. Prav tako so pomembna in dragocena pisma oseb, ki niso delovale kot javne osebnosti, lahko bi jih imenovali »anonimneži«, saj nam ta pisma nudijo vpogled v zgodovino vsakdanjega življenja, še posebej zgodovino čustev, ki je z zgodovinskimi viri, kot so matične knjige in drugi podobni dokumenti, ne moremo celostno raziskati. Pisma iz preteklih obdobij lahko nenazadnje razkrijejo izvor naših kulturnih identifikacij, dilem in tudi težav, njihovo raziskovanje pa nam lahko pomaga pri soočanju in premagovanju tistih, s katerimi se soočamo sami.

Preučevanje pisem je zahtevno, saj ponovno sestavljanje raztresenih črk, celo enega samega znanega posameznika, ostaja izredno naporen postopek, ki včasih zahteva vseživljenjsko delo skupine strokovnjakov



(glej Hotson 2019). Tudi zato je pomembno, da tovrstni projekti potekajo v veliki ter interdisciplinarni skupini raziskovalk in raziskovalcev, še posebej s področja digitalne humanistike. Sodobna tehnologija omogoča digitalizacijo, vendar to ni dovolj, četudi je zelo pomembna, saj omogoča uresničevanje cilja, ki je opisan v dokumentu *Skupna programska pobuda o kulturni dediščini in globalnih spremembah: nov izziv za Evropo*: “Digitalizacija kulturne dediščine prispeva k ohranjanju krhkih artefaktov in spomenikov, saj njihova reprodukcija omogoča, da lahko postanejo dostopni prihodnjim rodovom in shranijo izvornike. Da bi digitalna kulturna dediščina postala bolj dostopna, uporabnejša, prenosljiva in trajnostna, so nujne raziskave o digitalizacijskih metodah, modeliranju, interoperabilnosti vsebin, terminologijah in dolgoročnem hranjenju” (<http://jpi-ch.eu/>). Da bi dosegli vse te cilje, moramo digitalizirana pisma opremiti z metapodatki in jih shranjevati tako, da so v celoti dostopna raziskovalni skupnosti in v največji možni meri tudi širši javnosti.

### Zgodovina zbirke PISMA

Pred zasnovo zbirke smo pregledali in preučili različne elektronske zbirke oziroma digitalne repozitorije, ki vsebujejo pisma. Med temi zbirkami smo kot najustreznejšo za izhodišče zasnove slovenske zbirke prepoznali zbirko Letters 1916-1923.

Zasnovo zbirke smo testirali s prvo elektronsko zbirko podatkov (<http://sipk-pisma.ung.si/>), ki je nastala v okviru projekta Digitalizacija kulturne dediščine Primork in Notranjv v programski shemi “Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem – Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2016–2020” (glej tudi Mihurko et al. 2020). Naslednja izvedba je potekala v letih 2021–2022. Študent Poslovno-tehniške fakultete Univerze v Novi Gorici Maksim Gojkovič je pod mentorstvom izr. prof. dr.

Anete Ivanovske zasnoval novo elektronsko zbirko, v katero so bila prenešana pisma iz prve izvedbe in dodana številna nova pisma. Vnašanje in opremljanje novih pisem je v veliki meri potekalo v okviru projekta Transformacije intimnosti v literarnem diskurzu slovenske moderne, ki elektronsko zbirko uporablja kot virtualno raziskovalno okolje.

V zadnji tretjini leta 2022 smo zbirko prenovili tudi oblikovno in ji dodali še nove možnosti iskanja.

### Pisma žensk iz Goriške

Poleg že omenjene korespondence med Felicito Peric Koglot in Francem Pericem so v zbirki tudi pisma Ane Bizjak različnim naslovnikom in nekaj pisem, ki so bila poslana njej. Ta pisma je v prepis posodil gospod Darko Žnidarčič iz Solkana. Del te korespondence, ki sicer še ni prepisan, je v italijanščini in je zanimiv za raziskave o taboriščih, saj jih je Ana Bizjak pošiljala iz taborišča Frascette. Dragocena so tudi pisma, zapisana v primorskem narečju, ki ji jih je pošiljal prvi mož Jožef Bizjak, saj razkrivajo čustvovanje primorskega fanta, ki sicer ni imel visoke formalne izobrazbe, a je želel v pismu izraziti svojo ljubezen. Med pismi iz te podzbirke je še posebej pretresljivo pismo, ki ga je napisala Antonija Kobal julija 1943 hčerki Ani Bizjak v taborišče, četudi ji je pisanje šlo težko od rok:

*Draga mi hčerka,  
naj prvo te prav lepo pozdravim jast kot usi ostali v družini ne zameri mi ki ti tako potretkoma pišem ki veš da se teško k temu pripravim zatoraj bom pa kar pa soje napisala ki drugače že itak ne znam. Najprvo ti naznanjam da Tvoj dragi sinček se nahaja pri naj bolšem zdravju in zadovolnem srcem nič ti ni treba imet skrbi vem da za te je teško a bo že boljše le kar korajžno saj vendar usaka reč ima en konec. In nadalje ti bomo pomagali kar je v naših močeh učeraj smo ti poslali*

**ELEKTRONSKA ZBIRKA PISMA**

Preciščite zbirko

Iskanje s pomočjo filtrov

*Elektronska zbirka Pisma nastaja v Raziskovalnem centru za humanistiko v okviru programske skupine Historične interpretacije 20. stoletja (P6-0347) in projekta Transformacije intimnosti in literarnem diskurzu slovenske moderne (I6-3134) ter kot participativni projekt, saj pri prepisovanju pisem sodelujejo tudi prostovoljke in prostovoljci.*

**IZBRANI POSILJATELJI**

Ivan Cankar 1876-1908	Marica Nadliček Barol 1867-1940	Zofia Krieger 1878-1926	Izvanka Bevilnik 1872-1943	Josip Kremenčič 1887-1969

**ZAKAJ ZBIRKA PISMA**

Pisma predstavljajo pomemben del kulturne dediščine, ker omogočajo intimen in avtentičen vpogled v razmišljanja posameznika ali posameznice.

Pisma lahko vsebujejo številne podatke o različnih ljudeh, zapise, ki razkrivajo poglede na družbeno in zgodovinsko dogajanje. Razkrivajo nam tudi, kako so avtorji in avtorice pisem živeli, kar so pomembni podatki za zgodovino vsakdanjega življenja. Pisma iz preteklih obdobjih lahko razkrijejo tvor naših kulturnih identifikacij, dilem in tudi težav, njihovo raziskovanje pa nam lahko pomaga pri soočanju in premagovanju izzivov, s katerimi se soočamo sami.

**KDO SMO**

Univerza v Novi Gorici deluje v okolju, kjer se nahaja bogata kulturna dediščina, ki v veliki meri še ni bila digitalizirana. Problem, ki ga s projekti razrešujemo, je, kako s sodobnimi pristopi s področja digitalne humanistike obdelati zgodovinske vire, da postanejo dostopni za široko javnost in nadaljne raziskave, kako se jim približati skozi umetniške digitalne prakse in jih posredovati v učnem procesu.

*Urednica zbirke je dr. Katja Mihurko Poniž, pisma prepisujejo, urejajo in uestavljajo v zbirko raziskovalke in raziskovalci Raziskovalnega centra za humanistiko ter prostovoljke in prostovoljci. Avtorstvo elektronske zbirke: dr. Katja Mihurko Poniž, Maksim Gobjecič, dr. Aneta Ivančič. Oblikovanje spletnice: Matjaž Tomažič. Pišite nam na pisma@ung.si.*

© Univerza v Novi Gorici, Raziskovalni center za humanistiko

F PISMA NA FACEBOOKU  
IG PISMA NA INSTAGRAMU

Spletna stran elektronske zbirke PISMA, dostopna na <https://pisma-rch.ung.si/>.

kišto prosim te da nam takoj odpišeš ko hitro dobiš [manjka del pisma] pa mogoče da jo dobiš pa še poprej kot to pisemce poslat ni mogoče drugzega kot obleko in sadje pa bo že šlo usegih saj tekne use. In ti draga hčerka piši kako kaj gre? Tukaj pri nas je ponavadi sedaj je košna saj si moraš misliti kako jo kosimo. Zdravi sma in tako želimo tudi tebi

piši če še kaj potrebuješ. In drugzega posebnega tukaj pri nas ni in zato končujem z najlepšim pozdravam do tebe ki nimam časa da bi ti kaj več napisala.  
Pa še ukratkem kaj lepšega.  
Pozdravlja Tvoj sin Ivan  
Z Bogom Ančka

Korespondenca Ane Bizjak je še v obdelavi, v celoti pa je v zbirko vnesena korespondenca med aleksandrino Felicito Koglot, poročeno Peric, in njenim možem Francem Pericem (glej Koglot et al. 2022). Ta korespondenca je izšla tudi v knjigi s spremnimi študijami, zato bi morda kdo pomislil, da je njen vnos v zbirko manjšega pomena. Vendar nam zbrani metapodatki omogočajo, da v pismih z le nekaj kliki odkrijemo, kako so v Egiptu praznovali različne praznike. V šestih pismih namreč opisuje, kako so bile obdarjene za novo leto, kako je obdarila Felička svojega moža za god, kako so se pripravljale na praznovanje božiča (*»Ob nedeljah imamo pevske vaje vsako nedeljo 1 ½ popoldne sedaj se učimo in ponavljamo pesmi za Božič in za sveti večer mislijo napraviti božično drevesce in se bomo naučile nekaj deklamacije tudi jaz in nekaj pesmi ter upam da nam bo minul precej veselo sveti večir v tujini ako nas bodo pustili za tisti večir gospodarji ven!?»*), pa tudi kako je v tujini mislila na svoje drage pokojnice in pokojnike ob vseh svetih.

Pisma v elektronski zbirki so zaradi zbranih metapodatkov ne le dragocen vir za humanistične raziskave, temveč tudi za vse, ki jih zanima zgodovina vsakdanjega življenja ljubiteljsko, saj ob prebiranju pisem ne izve mo le, kako so doživljali različne intimne in politične dogodke v preteklosti, temveč tudi, kako so jih izrazili\_e, kako so kljub skromni izobrazbi našli\_e prave besede, s katerimi so polepšali dan naslovniku ali naslovnici. V Raziskovalnem centru za humanistiko si želimo, da bi naša zbirka rasla, zato vabimo k sodelovanju vse, ki imate čas za prepisovanje, urejanje in vnašanje pisem v elektronsko zbirko ali bi želeli pisma, ki jih hranite, vključiti v zbirko. Pišite nam na naslov: pisma@ung.si.

## VIRI IN LITERATURA

### Rokopisni vir:

Pismo Antonije Kobal, osebni arhiv Darka Žnidarčiča, Solkan.

### Literatura:

Dumont, S. 2016: "correspSearch" – Connecting Scholarly Editions of Letters. *Journal of the Text Encoding Initiative*. Issue 10, 2016 (Open issue). Selected Papers from the 2015 TEI Conference, <https://journals.openedition.org/jtei/1511> (dostop 24. 10. 2022).

Gilroy, A. in Verhoeven, W. M. (ur.), 2000: *Epistolary Histories: Letters, Fiction, Culture*. Charlottesville in London: University Press of Virginia.

Hotson, H. in Wallnig, T. (ur.) 2018: *Reassembling the Republic of Letters in the Digital Age*. Göttingen: Göttingen University Press.

Mc Fadden, M. 2009: *Golden cables of sympathy: the transatlantic sources of nineteenth-century feminism*. Lexington: University Press of Kentucky.

Mihurko Poniž, K., Bovcon, N., Trajanov, A. in Smrekar, T. 2020: Digitalizacija kulturne dediščine v dveh projektih programa Študentski inovativni projekti za družbeno korist. V: Fišer, D. (ur.) in Erjavec, T. (ur.). *Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika: zbornik konference: 24.–25. september 2020, Ljubljana, Slovenija = Proceedings of the Conference on Language Technologies and Digital Humanities: September 24th - 25th 2020, Ljubljana, Slovenia*. 1st ed. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino, 66–73.

Koglot, F. in Peric, F. 2022: *Ljubezen v pismih: dopisovanje med Felicito Koglot in Francem Pericem: Aleksandrija-Bilje: 1921–1931*. Nova Gorica: Založba Univerze.

Scherber, P. 2018: Cankarjeva pisma v kontekstu njegovega celotnega opusa: nove oblike in možnosti elektronskih edicij pisem. 37. simpozij Obdobja: Starejši mediji slovenske književnosti: Rokopisi in tiski. Perenič, U. (ur.) in Bjelčevič, A. (ur.), Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 279–84. Obdobja 37. Starejši mediji slovenske književnosti: Rokopisi in tiski, 279–284.

**Sodelavke in sodelavca ZRC SAZU, Raziskovalne postaje Nova Gorica:**

**znanstvene sodelavke in sodelavec:**

doc. dr. Jasna Fakin Bajec – Inštitut za kulturne in spominske študije (tel. 05 335 73 25), vodja RP NG

doc. dr. Špela Ledinek Lozej – Inštitut za slovensko narodopisje (tel. 05 335 73 22)

doc. dr. Danila Zuljan Kumar – Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (tel. 05 335 73 21),

dr. Neva Makuc – Zgodovinski inštitut Milka Kosa (tel. 05 335 73 24)

dr. Vojko Pavlin – Zgodovinski inštitut Milka Kosa

dr. Katarina Šrimepf Vendramin – Inštitut za slovensko narodopisje (tel. 05 335 73 20)

dr. Petra Testen Koren – Inštitut za kulturno zgodovino (tel. 05 335 73 23)

**višja strokovna sodelavka:**

dr. Petra Kolenc – Zgodovinski inštitut Milka Kosa (tel. 05 335 73 26)

prof. dr. Branko Marušič, znanstveni svetnik v pokojju

Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica z arhivom in knjižnico dr. Henrika Tume:

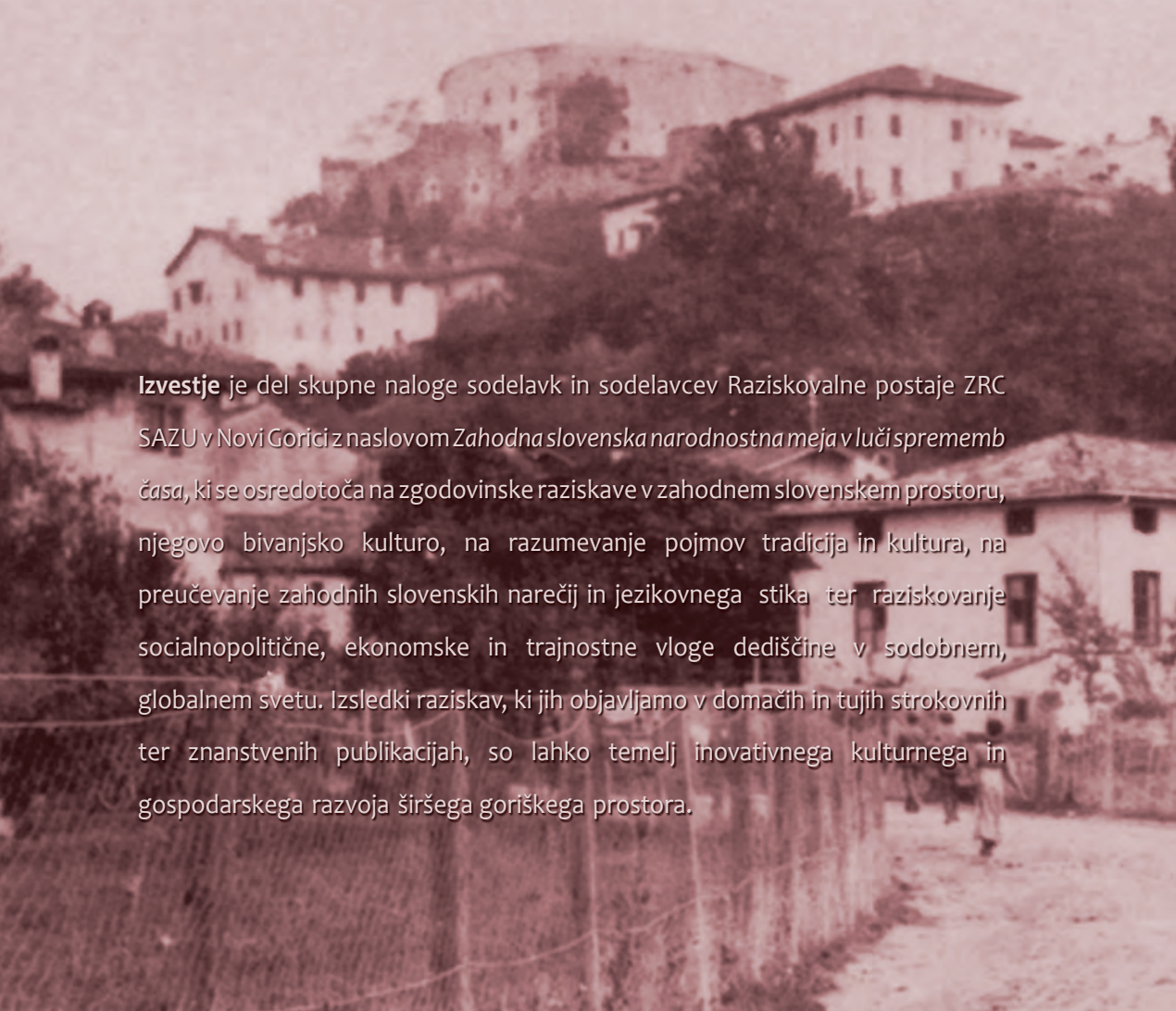
Delpinova 12, 5000 Nova Gorica, tel.: 05 335 73 26

Spletna stran: <http://rpng.zrc-sazu.si>

Izvestje je del projekta Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa, ki ga sofinancira Mestna občina Nova Gorica.







**Izvestje** je del skupne naloge sodelavk in sodelavcev Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici z naslovom *Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa*, ki se osredotoča na zgodovinske raziskave v zahodnem slovenskem prostoru, njegovo bivanjsko kulturo, na razumevanje pojmov tradicija in kultura, na preučevanje zahodnih slovenskih narečij in jezikovnega stika ter raziskovanje socialnopolitične, ekonomske in trajnostne vloge dediščine v sodobnem, globalnem svetu. Izsledki raziskav, ki jih objavljamo v domačih in tujih strokovnih ter znanstvenih publikacijah, so lahko temelj inovativnega kulturnega in gospodarskega razvoja širšega goriškega prostora.



**ZRC SAZU**  
Založba

**VSEBINA** • Uvodnik (Katja Mihurko Poniž) • **VOJKO PAVLIN** Oporoka Magdalene Godnič iz Štanjela in družina Kobenzl • **ROBERT DEVETAK** »Mati revežev«: drobci iz javnega delovanja Angjoline Ritter von Záhony • **BRANKO MARUŠIČ** Dijak Štefan Lapajne o oblačilnih navadah idrijskih deklet in idrijskem govoru (1873) • **DANILO ZULJAN KUMAR** Ivana, torka in štrija v terskem bajeslovnem izročilu • **PETRA TESTEN KOREN** Goriške perice pred prvo svetovno vojno • **PETRA KOLENC** Fragmenti o uršulinkah na Goriškem: med izobraževanjem deklet in posedovanjem kolonske zemlje na Blančah • **NEVA MAKUC** Drobci iz novogoriške predzgodbe: goriško pokopališče na Grčni med ustno tradicijo in korespondenco dr. Henrika Tume • **BARBARA ŠATEJ** Kratke biografije izbranih goriških Slovenk iz naše polpretekle zgodovine • **KATJA MIHURKO PONIŽ** Pisma Primork v elektronski zbirki PISMA • **KATARINA ŠRIMPF VENDRAMIN** Ženska kot objekt mode – oblačilna kultura Brik iz zapiskov Orlove terenske ekipe • **ŠPELA LEDINEK LOZEJ** Kuhinja – ženski prostor? Predstave o kuhinji in kuhinjske prakse v 20. stoletju v Vipavski dolini • **JASNA FAKIN BAJEC** Pogled starejših Novogoričank na nesnovno kulturno dediščino Nove Gorice • **Poročilo o delu sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU**, Raziskovalne postaje v Novi Gorici od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022